

بررسی پدیدارنگاری مفهوم پژوهش از دیدگاه اساتید دانشگاه

❖ رقیه نصرتی^۱ ❖ مهدی صالحی^{۲*}

صفحه: ۴۹-۲۸

چکیده

هنگامی که پژوهشگری در یک فرایند تحقیق درگیر می شود آنچه انجام می دهد و گزارش می کند به مفاهیم زیربنایی او درباره ماهیت پژوهش بستگی دارد. مطالعه حاضر مفهوم پژوهش را از دیدگاه اساتید در حیطه های مختلف علمی مورد بررسی قرار داده است. پارادایم معرفت شناسی تفسیری و رویکرد کیفی اتخاذ گردید. از آنجا که پژوهشگران قصد داشتند برداشت ها و تجارب متفاوت در مورد پدیده پژوهش را بررسی و طبقه بندی کنند. لذا روش پدیدار نگاری بکار گرفته شد. از طریق روش نمونه گیری هدفمند با ۱۵ نفر از استادان در که در رشته های علمی مختلف تدریس و پژوهش می کردند به عنوان نمونه مصاحبه نیمه ساختاریافته به عمل آمد. نتایج گویای آن بود که پنج شیوه کیفی متفاوت از تجربه اساتید دانشگاهی میتوان احصا نمود: پژوهش به مثابه مسئولیت حرفه ای، کار هنری، سفر به ناشناخته ها، پازل و قضاوت. صراحت در شیوه نگرش فرد به تحقیق مبنایی برای درک فهم دیگران در بردارد. تنوعهای بدست آمده در مفهوم تحقیق ممکن است شیوه های برای درک مشکلات یا عدم تکمیل دروس و دوره های پژوهشی به دلیل عدم تناسب مفاهیم استاد و دانشجو فراهم کند. با تشخیص تنوعها در چگونگی تجربه تحقیق، اشارات کاربردی پژوهش حاضر مبنایی را برای درک برخی پدیده های مرتبط با پژوهش در نظام آموزش عالی ارائه می کند که تاکنون به صورت ناکامل درک شده است. از آنجا که هر تنوع، گونه مختلفی از جهت گیری را در ارتباط با فرآورده های پژوهشی در بردارد. چارچوب تحقیق حاضر ابزاری مفید در مباحث مربوط به بررسی عملکرد پژوهشی اعضای هیئت علمی فراهم میکند.

واژگان کلیدی: تحقیق، پژوهش، نگرش به پژوهش، استادان، پدیدار نگاری

■ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۱/۲۰

■ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۹/۱۵

۱. دانشجوی دکترا مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران.

۲. استادیار مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران. (نویسنده

مسئول)

مقدمه

پژوهش به عنوان یک ضرورت برای ابتکارات و رشد اقتصاد ملی شناخته شده است. لذا، امروزه آموزش آن به عنوان یک موضوع اساسی برای دولت و مردم درآمده است (پرسون و بریو، ۲۰۲۰)^۱. به ویژه، انجام تحقیقات در نظام آموزش قرن حاضر، مهمترین و اساسی ترین نقش را در راستای رسیدن به اهداف آن جامعه ایفا می نماید؛ چراکه نظام آموزشی، منشأ تولید منابع و دانش موردنیاز برای سایر نظامها است. انجام این مهم، زمانی اثربخش و سودمند خواهد بود که درک درستی از تحقیق، چگونگی انجام آن و کاربرد نتایج به دست آمده وجود داشته باشد. در غیر این صورت، تحقیقات و پژوهش، تبدیل خواهد شد به امری که تنها برحسب ضرورت گذراندن واحد دانشگاهی و نظام تحقیقاتی صورت گرفته و جدای از اتلاف وقت و انرژی انسانی، متحمل هزینه هایی خواهد بود که نمیتواند به عنوان سرمایه گذاری علمی و فرهنگی در نظر گرفته شود. خروج از این چالش، نیازمند انجام تحقیقاتی است که ادراکات و دیدگاههای محققان را درباره ی انجام امر پژوهش، مورد بررسی قرار داده و چارچوب صحیحی از آن ارائه گردد؛ تا بتوان به درک صحیحی از چستی و ماهیت تحقیق دست یافت. به این امید که در آینده تحقیقات توسط محققانی صورت پذیرد که با دیدی انتقادی تر و آگاهانه تر بر دیدگاههای خود، به انجام تحقیقات بپردازند. با تحقق این امر میتوان انتظار داشت که با تکیه بر پژوهش به خصوص تحقیقات دانشگاهی، اقدام به رفع چالشها و مشکلات جامعه نمود و با به کارگیری نتایج آنها، گامی مثبت در جهت پیشرفت و حل مسائل برداشت. این همان هدفی است که اینگونه مطالعات در پی آن صورت می پذیرند.

تحقیق، مفهومی جهت دار است که از «درک» حاکم بر باورهای انسان، تأثیر میپذیرد. ازاینرو، دیدگاه محققان نسبت به تحقیق، نشئت گرفته از ادراک آنان بوده و چگونگی و سطح فعالیتهای آنان را تعیین میکند. به بیانی دیگر، تفاوت در انجام امر پژوهش از سوی محققان، ناشی از این واقعیت است که آنان درک و در نتیجه دیدگاههای متفاوتی درباره ی مفهوم تحقیق دارند؛ که نهایتاً، منجر به اتخاذ رویکردها، روشها و فرایندهای متفاوتی از سوی محققان نسبت به انجام پژوهش

^۱ - Pearson & Brew

میگردد. برای مثال ممکن است یک موضوع پژوهشی مشترک، روشها و نتایج متفاوتی را به دست دهد؛ چراکه نوع درک و نگرش محقق به مقوله تحقیق، تعیین کننده ی نوع دیدگاه وی به موضوع موردنظر خواهد بود. از آنجا که تحقیق با تولید آگاهی و دانش مناسب وسیله ی عبور از نظریه تا عمل است؛ لذا، موجب ایجاد مفاهیمی می شود که باورها و ارزشها را به صحنه عمل می کشاند و عینیت را مبتنی بر ارزشها شکل میدهد. لذا، با وجود باورها و ارزشهای متفاوت، دور از انتظار نیست که اشکال متفاوتی از عینیت ها ظهور یابد. اما با این اوصاف هنگامی که سخن از تحقیق به میان می آید، اینگونه تصور میشود که همگان درک و فهم واحدی از معنی آن دارند. به بیان دیگر، اینگونه فرض شده است که محققان، دارای درک و دیدگاههای مشابهی نسبت به تحقیق هستند (بریو^۱، ۲۰۲۱) اما بررسیهای انجام شده در این زمینه، خلاف این امر را تأیید می کند و نشان میدهد که حتی در میان گروههای مشابهی از افراد، ادراکات و دیدگاههای متفاوتی راجع به معنی و مفهوم تحقیق وجود دارد (پیچر و آکرلیند، ۲۰۲۲).

در عصری که سرعت تغییرات و تحولات علمی و فناوری، جوامع را به سوی پیشرفت های چشمگیر سوق می دهد، نقش پژوهش به عنوان موتور محرکه این تحولات، بیش از پیش آشکار می گردد. پژوهش، نه تنها ابزاری برای شناخت و درک بهتر دنیای پیرامون ماست، بلکه بستری است برای نوآوری، خلاقیت و حل مسائل پیچیده. از این رو، واکاوی مفهوم پژوهش و بررسی تداعی های آن، از اهمیت بسزایی برخوردار است. پژوهش، فراتر از یک فعالیت آکادمیک صرف، به عنوان یک فرهنگ، یک نگرش و یک رویکرد در زندگی فردی و اجتماعی قابل تامل است. با وجود اهمیت انکارناپذیر پژوهش، درک جامعی از مفهوم آن و چگونگی تداعی آن در ذهن افراد و جوامع، هنوز با ابهاماتی مواجه است. بسیاری از افراد، پژوهش را صرفاً به فعالیتهای تحقیقاتی در دانشگاه ها و مراکز علمی محدود می کنند و از نقش آن در زندگی روزمره، توسعه کسب و کارها و حل مسائل اجتماعی غافل می مانند. این در حالی است که پژوهش، می تواند در سطوح مختلف،

¹ Brew

² Pitcher & Åkerlind

از تحقیقات بنیادی تا پژوهش‌های کاربردی و توسعه‌ای، نقش ایفا کند و به بهبود کیفیت زندگی و پیشرفت جوامع کمک نماید (کوتولارسکی و همکاران، ۲۰۲۳).

یکی از مسائل اساسی در حوزه پژوهش، عدم درک جامع و صحیح از مفهوم آن است. بسیاری از افراد، پژوهش را صرفاً به جمع‌آوری اطلاعات و نگارش گزارش محدود می‌کنند و از اهمیت فرآیندهای تفکر انتقادی، تحلیل داده‌ها و نتیجه‌گیری مبتنی بر شواهد، غافل می‌مانند. بسیاری از افراد، پژوهش را صرفاً با فعالیت‌های آکادمیک در دانشگاه‌ها و مراکز علمی تداعی می‌کنند و از نقش آن در سایر حوزه‌ها، مانند صنعت، خدمات و زندگی روزمره غافل می‌مانند. این تداعی نادرست، می‌تواند منجر به کم‌توجهی به پژوهش در این حوزه‌ها و عدم بهره‌گیری از نتایج آن در جهت حل مسائل و بهبود عملکرد شود. در بسیاری از جوامع، توجه و حمایت بیشتری به پژوهش‌های بنیادی معطوف می‌شود و پژوهش‌های کاربردی و توسعه‌ای، که می‌توانند به طور مستقیم به حل مسائل و بهبود شرایط زندگی کمک کنند، مورد کم‌توجهی قرار می‌گیرند. این کم‌توجهی، می‌تواند منجر به عدم بهره‌گیری از ظرفیت‌های پژوهش در جهت توسعه اقتصادی و اجتماعی شود (النا و لیلیا، ۲۰۲۳).

فرهنگ پژوهش، به معنای ارزش‌گذاری به پژوهش، تشویق به انجام آن و بهره‌گیری از نتایج آن در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌هاست. متأسفانه، در بسیاری از جوامع، فرهنگ پژوهش به طور کامل شکل نگرفته است و پژوهش، به عنوان یک فعالیت حاشیه‌ای و غیرضروری تلقی می‌شود. پژوهشگران در مسیر انجام تحقیقات خود، با موانع و چالش‌های متعددی روبرو می‌شوند، از جمله کمبود منابع مالی، محدودیت‌های دسترسی به اطلاعات، موانع قانونی و اداری و عدم وجود حمایت کافی از سوی دولت و سازمان‌های ذی‌ربط. یکی از مشکلات اساسی در حوزه پژوهش، عدم ارتباط موثر بین پژوهشگران و جامعه است. نتایج تحقیقات علمی، اغلب در دسترس عموم مردم قرار نمی‌گیرد و پژوهشگران، نمی‌توانند به طور موثر با جامعه ارتباط برقرار کرده و نتایج تحقیقات خود را به اشتراک بگذارند. یکی از مهم‌ترین اهداف پژوهش، ارائه اطلاعات و شواهد لازم برای تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌هاست. با این حال، در بسیاری از موارد، نتایج پژوهش‌ها در

تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌ها مورد استفاده قرار نمی‌گیرند و تصمیمات، بر اساس اطلاعات ناقص و غیردقیق اتخاذ می‌شوند (سالو و همکاران، ۲۰۲۳).

بسیاری از افراد، پژوهش را با فعالیت‌های دشوار و زمان‌بر تداعی می‌کنند و از انجام آن اجتناب می‌کنند. این تداعی، می‌تواند ناشی از عدم آشنایی با روش‌های ساده و کارآمد پژوهش و عدم وجود آموزش‌های مناسب در این زمینه باشد. بسیاری از افراد، پژوهش را با فعالیت‌های پرهزینه تداعی می‌کنند و از انجام آن به دلیل کمبود منابع مالی اجتناب می‌کنند. این تداعی، می‌تواند ناشی از عدم آگاهی از روش‌های کم‌هزینه پژوهش و عدم وجود حمایت‌های مالی کافی از سوی دولت و سازمان‌های ذی‌ربط باشد. بسیاری از افراد، پژوهش را با فعالیت‌های انتزاعی و غیرکاربردی تداعی می‌کنند و از انجام آن به دلیل عدم وجود کاربرد عملی و عدم ارتباط با مسائل واقعی زندگی اجتناب می‌کنند (نعیم و همکاران، ۲۰۲۳).

بریو معتقد است که همه مباحث راجع به طرحها و تحقیقات دانشگاهی در کمیته‌های تحقیقاتی، به نحوی متأثر از دیدگاهها و عقاید محققان درباره چرایی تحقیق و چگونگی روند انجام آن است. وی بیان می‌کند که هر محقق چرایی تحقیق را میدانند و این امری بدیهی است. اما معانی ادراک شده از سوی محققان، تاکنون مورد بررسی‌های تجربی قرار نگرفته است.

کیلی و مالینز^۱ (۲۰۲۱) اینگونه فرض کرده‌اند که توسعه‌ی چارچوبهای مفهومی ادراکات تحقیق و بررسی نوع دیدگاهها در این باره، که معرف درک دانشجویان و اساتید از تحقیق و چگونگی نگرش آنان به مفهوم تحقیق است، سازوکار حمایتی خواهد بود که میتواند بهبود کیفیت پژوهش برای دانشجویان را در پی داشته باشد. همچنین، عملکرد اساتید نیز از اثرات بالقوه این ادراکات تأثیر می‌پذیرد. بیلز^۲ (۲۰۲۲) و بریو (۲۰۲۲) نیز مطالعات خود را بر مبنای ارتقای سطح تحقیقات توسط کشف و توصیف ادراکات متفاوت اساتید و دانشجویان از تحقیق، انجام دادند. فرض آنها این بود که آگاهی از ادراکات و دیدگاههای متفاوت این افراد، میتواند چارچوبهای اساسی را برای

^۱.Kiley & Mullins

^۲.Bills

توسعه کاری محققان و دانشگاہیان در آینده فراهم نماید. پیکره محکمی از پیشینه بررسی تجارب دانشجویان از یادگیری و درک تدریس اساتید موجود است. آکرلیند (۲۰۲۲) اما متون کمی در زمینه ی درک علمی اساتید از تحقیق و محقق خوب در دست است. گفته شده که مطالعات درباره تحقیقات علمی و فهم ماهیت تحقیق و بررسی ویژگیهای یک محقق خوب، رو به افزایش است که بیشترین تأکیدات بر سنجش و بررسی فعالیتهای تحقیقاتی دانشگاهی است. این پژوهشها با استفاده از روشهایی صورت گرفته است که به کشف عمیق تجارب دانشگاہیان از تحقیق پرداخته و هدف اصلی آنان را از انجام تحقیق و محقق شدن بیان می کند (جان^۱ و همکاران، ۲۰۲۲) در مطالعه خود با عنوان "درک دانشجویان از تحقیق: یک تحلیل کمی و کیفی" به هشت طبقه بندی از ادراکات دانشجویان از تحقیق رسیدند. مهمترین هدف این پژوهش، ساخت یک مدل تجربی از درک محققان نسبت به تحقیق بود که شامل ۱- جمع آوری اطلاعات ۲- کشف حقایق ۳- اکتشافات بینش آفرین ۴- تحقیق سیستماتیک و تحلیلی ۵- نقص ۶- بازنگری دانش موجود ۷- فعالیتهای مبتنی بر برنامه ۸- مجموعههای از ادراکات ناقص. به عقیده آنان بسیاری از محققان نتایج اینگونه مطالعات را به این هدف مقایسه میکنند که نشان دهند، نتایج مختلف تحقیق به تفاوتهای فرایندی در انجام آن بر می گردد. البته این تفاوت در فرایند انجام تحقیق از سوی محققان، برگرفته از دیدگاهها و ادراکات متفاوت آنان است.

ساندرس و بزینا^۲ (۲۰۲۲) در تحقیقی با عنوان بازتاب مفهوم روش شناسی تحقیق در میان اعضای هیئت علمی گروههای مدیریت به بررسی اثرات نقش آنان به عنوان اساتید راهنما بر ادراکات دانشجویان مقطع دکتری از روش شناسی پرداختند. نتایج حاکی از آن بود که ادراکات روش - شناسی اساتید بر تدریس آنها اثرگذار بوده و ادراکات دانشجویان دکتری را تحت تأثیر قرار میدهد. چراکه ادراکات دانشجویان از روش شناسی، تنها مبتنی بر معرفت شناسی و هستی شناسی نیست.

^۱. Jan

^۲. Saunders & Bezzina

بلکه دانشجویان برای ارتقای ادراکات و فهم خود از روش‌شناسی‌های کمی، کیفی و درهم‌تنیده بر اساس نظرات اساتید خود در این زمینه پیروی می‌کنند.

لیپ و همکاران^۱ (۲۰۲۲) به بررسی ادراکات اساتید راهنما از مطالعات دوره دکتری پرداختند. آنان اظهار می‌کنند که اساتید راهنما بر این گونه مطالعات تأکید زیادی دارند؛ چراکه معتقدند این بررسی‌ها بر ادراکات و مهارت‌های نوشتاری علمی محققان آینده اثرگذار بوده و به عنوان یک متغیر میانجی بر کیفیت تحقیقاتی آنان عمل می‌کند.

گرین و باودن^۲ (۲۰۲۳) قصد داشتند که دیدگاه دانشجویان دکتری را راجع به تحقیق و عملکرد خود در این زمینه بررسی کنند. آنان دریافتند که دانشجویان به مقایسه دیدگاه خود با دیدگاه اساتید خود می‌پردازند و هر جا که الزم شد دیدگاه خود را بر مبنای ادراکات آنان شکل می‌دهند و حتی تغییر می‌دهند.

با توجه به اینکه کشور ما، دارای مشکلاتی در زمینه‌ی تحقیقات در اکثر رشته‌ها بوده و عدم توانایی در حل بسیاری از مشکلات و چالش‌ها، برخی اوقات نه به خاطر عدم انجام تحقیقات، بلکه به دلیل پایین بودن سطح کیفیت آنها و در نتیجه عدم کاربرد نتایج پژوهشی ضعیف است، لذا انجام بررسی‌هایی جهت شناسایی عوامل مهم در ضعف تحقیقات باید در اولویت پژوهش‌های حاضر قرار گیرد. همانطور که بیان شد، برخی از محققان ادعا می‌کنند، این ضعف‌ها می‌تواند نشأت گرفته از ادراکات نادرست و دیدگاه‌های بسته راجع به امر تحقیق باشد. لذا، جهت بررسی این چالش، بر روی ادراکات و دیدگاه‌های محققان درباره مفهوم تحقیق تمرکز نموده‌اند و در پی انجام تحقیقات کیفی و کمی سعی در توصیف، کشف و طبقه‌بندی این ادراکات و دیدگاه‌ها نمودند (پرسون و بریو (۲۰۱۹)، کیلی و مالینز (۲۰۲۲)؛ پیتچرد و آکرلیند، (۲۰۱۸) باشد که محققان با آگاهی از انواع ادراکات و دیدگاه‌ها به اصلاح عملکرد و توسعه خود در انجام پژوهش‌ها اقدام نمایند. با توجه به اهمیت موضوع تحقیق به خصوص در دانشگاه‌ها، در این پژوهش برآن شدیم که با بررسی

^۱. Lepp

^۲. Green & Bowden

دیدگاههای اساتید راهنما در دانشگاه گیلان درباره ی تحقیق، به تنوع دیدگاههای آنان دست یافته و با توصیف و کشف این دیدگاهها، بتوانیم آگاهی الزم را برای اساتید و دانشجویان در زمینه ی وجود دیدگاههای متفاوت و ایجاد زمینه برای بهبود تحقیقات، فراهم کنیم. از آنجا که تاکنون در ایران، به طور دقیق به بررسی دیدگاهها و ادراکات محققان درباره ی مفهوم تحقیق پرداخته نشده است. لذا، انجام این پژوهش میتواند گام مهمی در توسعه ی دیدگاههای موجود درباره ی مفهوم و ماهیت تحقیق از سوی اساتید راهنما و حتی دانشجویان گردد.

با توجه به مسائل و چالشهای مطرح شده، ضروری است که به واکاوی مفهوم پژوهش و بررسی تداعیهای آن پردازیم و راهکارهایی را برای بهبود درک از مفهوم پژوهش، ترویج فرهنگ پژوهش و رفع موانع پیش روی پژوهشگران ارائه دهیم. این امر، می تواند به توسعه علمی و فناوری کشور، بهبود کیفیت زندگی و پیشرفت جوامع کمک شایانی نماید. هدف اصلی تحقیق دستیابی به مقولات توصیف در زمینه مفهوم تحقیق یا پژوهش و مسائل مرتبط با آنان در دانشگاه از دیدگاه اساتید است که به تهیه یک فضای نتیجه (که روابط بین مقولات مذکور را بیان کند) منجر شود. هدف اصلی بیان شده را میتوان در قالب اهداف ویژه ذیل بیان کرد: کشف الگوهای تجارب شخصی اعضای هیئت علمی از مفهوم تحقیق؛ دریافت بازخوردهای غیررسمی از اعضای هیئت علمی درباره مفهوم تحقیق، آگاهی از انگیزه های اساتید برای انجام تحقیق. با توجه به اهداف مذکور پاسخ به سؤال پژوهش ذیل مدنظر است.

۱_ از دیدگاه اساتید مفهوم تحقیق چگونه تداعی می گردد:

روش شناسی

تحقیق پارادایم معرفت شناسی تحقیق حاضر، تفسیری با رویکرد کیفی است. از آنجا که پژوهشگران قصد داشتند برداشت ها و تجارب متفاوت در مورد پدیده تحقیق را بررسی و طبقه بندی کنند لذا، روش پدیدار نگاری مورد استفاده قرار گرفت. از روش نمونه گیری هدفمند و با حداکثر تنوع بهره گیری شد. در این روش افرادی انتخاب میگردند که دارای زمینه و سوابق مختلف و دیدگاههای متفاوتی درباره موضوع باشند (ادیب حاج باقری، پرویزی و صالحی، ۱۳۶۸) از اینرو، با ۳۴ نفر از اساتید راهنمای مرد در رشته های

علمی مختلف در ۸ دانشکده از دانشگاه گیلان و با داشتن سابقه بیش از ۲ سال تدریس و پژوهش در جایگاه استاد راهنما و مشاوره‌ی پایان نامه‌ها به عنوان نمونه، مصاحبه به عمل آمد. از این تعداد مشارکت کننده، ۲ نفر از رشته‌های علوم اجتماعی، ۳ نفر علوم انسانی، ۲ نفر فنی و مهندسی، ۱ نفر هنر و معماری، ۳ نفر علوم پایه، ۰ نفر کشاورزی و ۳ نفر منابع طبیعی بودند. برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد. این نوع مصاحبه به این دلیل برای تحقیق پدیدارنگارانه مناسب هستند که نه مانند مصاحبه ساخت یافته دست و پای محقق را در تولید اطلاعات میندد و نه مانند مصاحبه عمیق اطلاعات وسیع و گاه غیرضروری فراهم میسازد (محمدپور، ۱۳۹۱). داده‌های مصاحبه بر روی نوار ضبط شد. داده‌های واگرا و همگرا در گروه‌ها و طبقه‌های خاص قرار گرفت زیرا در روش پدیدارنگاری پژوهشگر ابتدا شیوه‌های مختلف درک یک پدیده تجربه شده را از هم جدا میکند سپس، درون هر کدام از این شیوه‌های مختلف روابط بین عناصر تعیین میگردد و نهایتاً تفسیرها و معانی که از این تجارب منتج میشود مشخص میسازد (بریو، ۲۰۲۰). در تحقیق حاضر پژوهشگران برای به دست آوردن روایی با ارائه مجدد مقولات توصیف شده توسط مصاحبه شونده دقت دسته بندی و کدگذاری ها مورد بررسی قرار میدادند. همچنین برای به دست آوردن پایایی، پژوهشگران کدهای که به هر مقوله ارائه شده بود با کمک محققان دیگری ارزیابی کردند. درنهایت پس از توافق بر سر موقعیت آنها، مقولات کدگذاری شدند.

جدول ۱. اطلاعات جمعیت شناختی مشارکت کنندگان

شماره	جنسیت	سن	سمت	زمان مصاحبه	شیوه مصاحبه
۱	مرد	۳۰	استادیار	۶۵	حضور
۲	مرد	۴۶	دانشیار	۴۰	حضور
۳	مرد	۴۴	استادیار	۵۰	حضور
۴	مرد	۴۶	استادیار	۵۵	حضور
۵	مرد	۳۷	دانشیار	۴۵	غیرحضور
۶	زن	۴۴	دانشیار	۴۵	غیرحضور
۷	مرد	۴۱	دانشیار	۶۵	حضور

۸	زن	۳۲	استاد	۴۰	غیر حضوری
۹	زن	۴۵	استاد	۵۲	حضوری
۱۰	مرد	۴۰	استادیار	۵۰	حضوری
۱۱	زن	۴۴	استادیار	۵۵	حضوری
۱۲	زن	۴۶	دانشیار	۶۰	حضوری
۱۳	مرد	۲۶	دانشیار	۵۶	تلفنی
۱۴	زن	۲۷	دانشیار	۴۵	تلفنی
۱۵	زن	۳۲	استاد	۴۳	حضوری

یافته‌های تحقیق

پدیدار نگاری نشان می‌دهد که انسانها چطور معنای یک پدیده را می‌سازند و این معانی چگونه در میان افراد متفاوت است. در این روش، معنا چون رابطه‌ی شکل گرفته بین فرد و جهان دیده می‌شود. درونی شدن رابطه به چیزی منجر می‌شود که رابطه درونی نامیده می‌شود رابطه درونی یا تجربه یک پدیده دارای دو جزء است: ارجاعی و ساختاری. جزء ارجاعی "چیستی" پدیده را توضیح می‌دهد درحالیکه جزء ساختاری به سطح عمیقتر معنای پدیده و بخشهایی که یک تجربه را می‌سازند اشاره می‌کند. نتایج به دو شیوه مرتبط ارائه می‌شود:

1- توصیف کیفی شیوه‌های متفاوت تجربه فرایند تحقیق یعنی مقولات یا طبقات توصیف؛ این طبقات دامنه مشترک معانی که فضای نتیجه را فراهم می‌کند ارائه می‌نماید - 2. توصیف حیطه‌های اصلی و مؤلفه‌های مشترک آگاهی که از طریق بررسی طبقات توصیف به دست آمده است. این مؤلفه‌ها جنبه‌های مشابهت و تفاوت بین طبقات و درنهایت ساختار فضای نتیجه را مشخص می‌سازد. از تحلیل داده‌های گردآوری شده که خلاصه‌های آن در پیوست مقاله آمده است پنج شیوه کیفی متفاوت از تجربه محققان دانشگاهی پدیدار گردید. قبل از تنظیم ساختار نهایی طبقات، طبقه بندی پیشنهادی با تعدادی از اساتید مجربتر به بحث گذاشته شد. مسئله اساسی برای پژوهشگران این بود که چگونه غنای داده‌ها در یک چهارچوب تفسیری ساختاری مفید احصا شود. برای دستیابی به این هدف ترسیم جوهره درونی مفاهیم پدیده و آنچه برون پدیده بود ضرورت داشت.

سؤال اصلی پژوهش:

۱- از دیدگاه اساتید مفهوم تحقیق چگونه تداعی می‌گردد؟

۱- تحقیق به عنوان یک مسئولیت حرفه‌ای: در این طبقه تحقیق به عنوان بخشی از انتظارات شغل آکادمیک است. اجرای تحقیق جهت گیری بیرونی دارد و هدف اصلی نگهداشت شغل فرد یا دیده شدن به عنوان فردی درگیر در فرایند تشخیص و حل مسائل پژوهشی است. بر استفاده از مجموعه‌های از رویه‌ها یا مهارت‌های تحقیق تأکید دارد. بر نتایج واقعی مانند اجرای طرح‌های پژوهشی اولویت دارد، تکمیل گرانت یا انتشار مقالات متمرکز است. محقق برای آنکه که بتواند عنوان تحقیق خود را تنظیم کند نگرانی کمتری دارد. در این طبقه پژوهشگر از حمایت مالی دانشگاه با پروژه‌های ویژه برخوردار میشود. در ارتباط با انتشار نتایج تحقیق تمرکز بر مزایای بیرونی مانند: ارضای نیازمندیهای شغلی و افزایش شانس برای دریافت حمایت مالی داخلی و خارجی است. احساس درونی در مورد تحقیق از بی طرفی آشکار تا رضایت با انجام یک کار خوب متغیر است. استادی در رشته علوم پایه گفت: "تحقیق وسیله‌ای است برای تکمیل نواقص در کارهای گذشته، وسیله‌ای برای رسیدن به اهداف شخصی مانند چاپ مقاله است که درست نیست." استاد دیگری در رشته فنی گفت: "هدف از کار استخراج مقاله است. بعد از این الویت میتونیم در فکر این باشیم که یافته به درد جایی میخوره یا نه."

۲- تحقیق به عنوان یک کار هنری: تمرکز اولیه در این طبقه بر تحقیق به عنوان اشتغال انفرادی در کشف چیزهای جدید و مهیج در حوزه رشته علمی است. محقق سعی دارد در آن حوزه، خود را مشهور کند. هدف زیربنایی اجرای تحقیق در این طبقه ایجاد یک حس پیشرفت فردی است. تحقیق به عنوان فرایندی که منجر به کشف چیزی جدید و شناخت بهتر در حوزه میشود؛ نگریسته میشود. که شامل پیشبرد موارد اجتماعی ویژه، در ارتباط با ایدئولوژی و ارزشهای شخصی محقق است. هدف انتشار عبارت است از گسترش پیام و تشویق تغییر است. در این خصوص ممکن است تمرکز بر انتشار غیرعلمی گزارش کار داشته باشد که به مخاطبان گسترده تری برسد. استادی در علوم انسانی گفت: "تحقیق یه کار متفکرانه است و آنرا محدود به دانشگاه نمیدانم. محقق یک هنرمند که رؤیای خودش را به واقعیت تبدیل میکنه. تحقیق نوعی احساس نیاز است که آدم در دلش حس میکند. انسان هر روز در زندگی مشغول تحقیق است."

۳-تحقیق به عنوان سفر به ناشناخته‌ها: این طبقه تمرکز درونی بر تجارب محقق دارد. تحقیق اساساً به عنوان کاوش پرسشهای علایق فردی محقق با نیت اصلی حل یک سؤال که او را سردرگم کرده است در نظر گرفته میشود. نتایج دریافت شده تحقیق تمرکز بر فردی بودن دارد. ارضای کنجکاوی محقق، ارتقای درک فردی از موضوع و احساس اشتیاق و علاقه به تحقیق از ویژگیهای آن است. تمرکز بر درک فردی ممکن است بخشی از احساس بلندمدت از رشد یا توسعه فردی را در طول زمان شکل دهد. انتشار تحقیق برای دلایل بیرونی انجام میشود و به منظور شناخته شدن تحقیق فرد به دیگران و اخذ اعتبار یا شهرت در بین سایر محققان در حوزه انجام میشود. استادی در رشته فنی گفت "من تحقیق را به یک کوهنوردی تشبیه میکنم که امکان دارد به قله کوه نرسی". استاد دیگری هم همین را مطلب بایان دیگر تأیید کرد: "تحقیق سفر به ناشناخته هاست. مثل یک کوهنوردی که زیاد هدفش مشخص نیست".

۴-تحقیق به عنوان پازل: این طبقه تمرکز بر مزایای درونی دارد. حس نوع دوستانه و مزایای برخورداری از حمایت و پذیرش یک اجتماع بزرگتر در آن دیده میشود. هدف زیربنایی انجام تحقیق، مشارکت و عضویت در انجمنهای یک رشته یا گروههای بزرگ است. محقق در پی تعامل بیشتر با دیگران و درک آنان است چرا که بر این باور است افراد همانند پازلهای واقعی هستند. مطالعه و مشاهده شواهد، ادبیات، متون و فرهنگ و رسوم دیگران از اهمیت برخوردار است. همچنین، درک اینکه در دنیای پیرامون محقق چه اتفاقاتی میافتد برای محقق جالب است. هدف از انتشار نتایج تحقیق دریافت بازخورد برای بهبود تحقیقات علمی در مسئله موردنظر است. یکی از استادان علوم اجتماعی گفت: "تحقیق را به حل یک معما تشبیه میکنم. تحقیق به تخصص دانشگاهی است و باید یک باور واحد راجع به آن وجود داشته باشد." یک استادی در رشته کشاورزی بیان کرد: "من تحقیق را به معما تشبیه میکنم. وقتی موضوعی به ذهن من بیاد احساس میکنم. باید آستینهامو بالا بزنم و مسئله رو تجزیه و سپس حلش کنم." همچنین از همین رشته استاد دیگری گفت "تحقیقات ما بیشتر حالت پازل دارد که با تکمیل چند تکه میشه یک کار بزرگتر و یافته بزرگتری رو به دست آورد. تحقیق هدفش پاسخگویی به سؤالات برای بهبود زندگی است".

۵-تحقیق به عنوان قضاوت: در این طبقه، وظیفه محقق جمع آوری شواهد و متون، توصیف پدیده ها، تشخیص حقانیت با بیطرفی و انصاف کامل است. هدف تحقیق بهبود زندگی، آرامش بخشی و جوابگویی به مراجعان و مدعیان دارد. یکی از استادان علوم انسانی گفت "تحقیق در رشته های ما بیشتر جنبه بازآزمایی و تطبیقی دارد، اما تحقیق در اصل باید کارش رفع ابهامات باشد." استادی در رشته فقه معتقد بود که "تحقیق

در هر رشته ای باتوجه به ماهیت اون رشته متفاوت است. تحقیق درون دینی و برون دینی داریم. کارش شفاف سازی متون فقهی و بحث مسائل جدید است. "استاد دیگری در علوم اجتماعی اینگونه نظر فوق را تأیید کرد: "کشف چیزی که از دیگران پنهان است. شبیه یه کار قضاوته محقق به دنبال توصیف آنچه هست است نه بایدها. اما باید محقق بیطرف باشد.

جدول ۱. جنبه های کلیدی دامنه تنوع ها در شیوه تجربه تحقیق

تنوع (طبقات توصیف)					مولفه های آگاهی
مسؤولیت حرفه ای	کار هنری	سفر به ناشناخته ها	پازل	قضاوت	
مشارکت در انباشت دانش	خلق یک اثر منحصر به فرد	مشهور شدن نامحسوس	حل معضلات کلان	تشخیص حقانیت توصیف پدیده	اهداف
تشخیص نقاط مسئله خیز	نماد و رمز گذاری	کاوش	تشخیص مسائل عمده	جمع آوری شواهد و مستندات	فرایند
ارتقای شغلی و تقویت رزومه	درک فردی از پدیده	اعتبار در بین دیگران	محصولات سودمند راه حل واحد	تحقق +عدالت خدمت به جامعه	نتایج
درگیر شدن در کار	علاقه و شوق	لذت، ارضای کنجکاوی	رضایت کامل	بیطرفی	احساس درونی
کسب امتیاز	تشویق به تغییر	ثبت کشف و اختراع جدید	رفع نیاز جامعه اخذ بازخورد	بهبود زندگی	هدف از گزارش
خود محقق دانشگاه	عامه مردم هنر دوستان	عامه مردم سرمایه گذاران	سازمان های حامی بخش صنعت	مدعیان	مخاطبان و ذینفعان

همانطور که در جدول ۱ مشاهده می شود در تنوعهای پنجگانه ظاهر شده، تفاوتی بین آنها از محدود به گسترده در مؤلفه های اهداف، فرایند، نتایج و احساس درونی، هدف نشر و مخاطبان مشاهده میشود. ممکن است برخی طبقات ساده تر از بقیه به نظر برسند. مثلاً درحالیکه به نظر میرسد که مفهوم کار هنری از مفهوم مسئولیت حرفه ای پیچیده تر باشد این وضعیت به مفهوم تحقیق از دیدگاه فردی که آن را می نگرد بستگی دارد. در تشخیص روابط بین حیطه های مختلف پدیدار نگاران نوعاً یک رابطه سلسله مراتبی را مبنا قرار میدهند. مصاحبه شوندگان در این پژوهش همگی اساتید دانشگاهی مجرب بودند لذا به نظر میرسد برخی پیش فرضها از منطق پدیدار نگاری پیروی نکنند) به ویژه از آنجا که ایده ال آن است که اجباراً یک رابطه سلسله مراتبی بین طبقات وجود داشته باشد. به عبارت دیگر، جستجوی مفاهیم تحقیق ناچاراً از نوعی خود- مرجعی استادان متأثر بود. از این رو، تلاش برای درک رابطه بین طبقات تا حد زیادی اتفاقی و شانسی است. پدیدارنگاران پس از شناسایی طبقات، نقش و وضعیت طبقات، توصیف و رابطه بین آنها را نیز مورد بررسی و بحث قرار میدهند. در این زمینه، لوکاس^۱ (۱۹۹۸) از خطر تعجیل در ساختاردهی داده ها هشدار می دهد. در مطالعه حاضر، مفروضات اولیه، مانند فرضیه های که بیان میکند طبقات توصیف باید به صورت سلسله مراتبی باهم ارتباط داشته باشند تاحدی کنار گذاشته شد.

در پاسخ به سؤال دوم تحقیق اساساً فرض این بود که آیا تنوعهای تشخیص داده شده، تفاوت رشته ای را منعکس میکند یا خیر؟ داده ها نشان داد که این مفروضه حمایت نمی شود. زیرا درحالیکه رشته های علوم پایه و فنی مهندسی بیشتر در تنوع مسئولیت حرفه ای ظاهر شدند، منحصراً این گونه نبود و رشته های علوم انسانی و اجتماعی را نیز در برمیگرفت. از طرف دیگر، نمونه های متعددی از محققان علوم پایه و کشاورزی در تنوع کار هنری وجود داشت که رشته های علوم انسانی و هنر در آن بودند. مشابه با این، در تنوعهای دیگر نیز، گسترهای از حیطه رشته ها بودند. این یافته، دیدگاههای بیان شده قبلی که حاکی از این است که رشته تخصصی تنها عاملی است که به شیوه

^۱. Lucas

تحقیق که توسط محقق تجربه میشود تأثیر می - گذارد را مورد تردید قرار میدهد. این یافته همسو با یافته های بریو (۲۰۰۱) است، آنجا که او نیز بیان می کند عامل مهم در تفاوت دیدگاه ها، نه به سبب اختلاف رشته های تحصیلی محققان، بلکه به دلیل وجود ادراکات و دیدگاههای مختلف درباره تحقیق است که به گوناگونی و تغییر در رویکردها، راهبردها، روشها، فرایندها و نتایج منجر میگردد. این یافته همچنین با نتایج کار نیومن^۱ (۱۹۹۳) حمایت میشود که دریافت که اگرچه دیدگاه مدیران عالی علوم در تحقیق، تفاوت های رشته ای را نشان میداد اما در زمینه تعریفشان از تحقیق اینگونه نبود. با تشخیص تنوعها در چگونگی تجربه تحقیق، چارچوب بیان شده در پژوهش حاضر مبنایی را برای درک برخی پدیده های مرتبط با پژوهش در نظام آموزش عالی فراهم میکند که تاکنون به صورت ناکامل درک شده است. از آنجا که هر تنوع، گونه مختلفی از جهت گیری را در ارتباط با فرآورده های پژوهشی در بردارد چارچوب تحقیق حاضر ابزاری مفید در مباحث مربوط به بررسی عملکرد پژوهشی اعضای هیئت علمی فراهم کند. برای مثال، تنوع پازل با جهت گیری بیرونی فرآورده ممکن است به عنوان مثال بیشتر از تنوع سفر به ناشناخته ها با جهت گیری فرایند درونی اش منجر به تولید شود. بنابراین، بر مبنای آگاهی از تنوعها در خصوص فرآورده های پژوهشی در آینده میتوان بحث شود. وقتی محققان با جهت گیری های مختلفی هویت می یابند میتوان پیش بینی کرد که در ارتباط مؤثر با همدیگر ناتوان خواهند بود. افراد متناسب به هر تنوع در ظاهر در زبان مشابهی شریک میشوند و تلاش میکنند که در جلسات زمینه های مشترک را پیدا کنند اما اساساً در زمینه اهدافی همسو گفتگو خواهند کرد. این مسئله ممکن است با توجه به تفاوتها در نگرش شان به مفهوم تحقیق توجیه شود. شواهد و مباحث رسمی با پژوهشگران مشخص کرده که در شوراهای پژوهشی جهت گیری فرآورده های بیرونی بیشتر غالب هستند. بسیاری از اساتید مشکلاتشان را در ارتباط با درک دیدگاههای دیگران در میز مذاکرات در چنین شوراهایی گزارش کردند. چارچوب ارائه شده در این پژوهش راهکارهایی را برای درک تفاوت دیدگاهها در شوراهای مختلف ارائه کرده است.

^۱. Neumann

از آنجا که ممکن است اساتید حاضر در تحقیق شواهدی از انتساب به بیش از یک تنوع از خود ارائه کرده باشند این یافته ممکن است تأثیرات و مشکلات بیان شده را اندکی تخفیف دهد. این یافته تا حدودی جایگزینی برای این مفروضه قراردادی که تفاوت‌های رشته‌ای در ناکامی‌ها در ارتباطات بین اعضای هیئت علمی نقش دارد، ارائه می‌کند. یافته‌های این تحقیق اشارات کاربردی در ارتباط با توسعه تحقیق در سطح دانشجویان تحصیلات تکمیلی و پژوهشگران تازه کار دارد چرا که چارچوبی برای درک فکری و نگرش همکاران قدیمی و باتجربه‌شان دارند. در بررسی کلی تجارب و نظرات استادان می‌توان تنوع‌های دیگری را هم مشاهده کرد. این تنوع‌ها درون خود هر مفهوم یا طبقه یافت می‌شود. تنوع نخست به این موضوع مرتبط است که آیا استادان خودشان را به عنوان محققانی درک می‌کنند که به تنهایی کار می‌کنند و یا به عنوان عضوی از یک جامعه بزرگتر محققان می‌بینند؟ به عبارت دیگر، آیا مشارکت در انباشت دانش و تحقیق به صورت فردی ساخته می‌شود و یا به عنوان بخشی از بحثی گسترده‌تر که در آن محققان دیگر در حوزه مربوطه مشارکت می‌کنند شکل می‌گیرد. تنوع دیگری که می‌توان در بین مفاهیم تحقیق بررسی کرد این است که آیا استادان بین نتایج نظری و عملی تحقیق تمایزی می‌بینند و آیا اهمیت نهاده شده به دریافت نتایج عملی مورد توجه استادان بوده است یا خیر؟

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه مهمترین منبع برای هر سازمانی دانش است. با بهبود و توسعه‌ی پژوهش، گامی مهم در تولید این سرمایه ارزشمند و رفع نیازهای علمی و صنعتی برداشته می‌شود. لذا، انجام پژوهشهایی که در راستای ارتقای کیفیت و بهبود منابع تحقیقاتی باشند، به خصوص در سطح دانشگاه‌ها که منابع غنی از تحقیقات و تولید دانش هستند، میتواند در سطح کلان برای همه مؤسسات کاربرد داشته و نقش مهمی در پیشرفت کل کشور ایفا نمایند. حتی امروزه در بسیاری از کشورها کنفرانس‌هایی جهت افزایش کیفیت تحقیقات در سطح تحصیلات تکمیلی برگزار می‌شود که جزء سیاست‌های دولت جهت توسعه و پیشرفت در همه حوزه‌های کشور به شمار می‌آید کیلی (۲۰۰۳) در این راستا، شناخت دیدگاه اساتید در مورد ماهیت و چگونگی تحقیق، میتواند

راهنمای مفیدی برای به کارگیری مناسبتر یافته های حاصل از مطالعات پایان نامه ها و پژوهشها باشد. مطالعه حاضر مفاهیم تحقیق را از دیدگاه اساتید در حیطه های مختلف آکادمیک موردبررسی قرار داده است. صراحت در شیوه نگرش فرد به تحقیق، مبنایی برای درک و معنی داری فهم دیگران در بردارد. برای مثال، تنوعهای به دست آمده در مفهوم تحقیق ممکن است شیوهای برای درک مشکلات یا عدم تکمیل دروس و دوره های پژوهشی به دلیل عدم تناسب مفاهیم استاد راهنما و دانشجو فراهم کند. پیرسون و بریو (۲۰۰۲) بیان میکنند که یک وظیفه مهم اساتید راهنمای دانشجویان تحصیلات تکمیلی توسعه درک شیوه های مختلف مفهوم سازی تحقیق است تا وضعیتی فراهم شود که دانشجویان پژوهش محور فهم خود را از تحقیق به وضوح بیان کنند.

از دیدگاه اساتید، مفهوم تحقیق به عنوان یک فرآیند جامع و چندوجهی تداعی می شود که فراتر از صرف جمع آوری اطلاعات یا انجام آزمایشات است. اساتید، تحقیق را به عنوان یک تعهد مسئولانه برای تولید دانش جدید، حل مسائل پیچیده، و ارتقاء سطح فهم جامعه می بینند. در این دیدگاه، تحقیق با ویژگی هایی چون دقت، اصالت، نظام مندی، تفکر انتقادی، و اخلاق مداری گره خورده است. اساتید، تحقیق را نه تنها به عنوان یک فعالیت آکادمیک، بلکه به عنوان یک رسالت و یک ابزار قدرتمند برای تغییر و بهبود جهان تداعی می کنند. آن ها بر اهمیت پرورش محققانی تاکید دارند که با انگیزه، دانش، و اخلاق، به دنبال کشف حقایق و ارائه راهکارهایی برای چالش های پیش روی بشریت باشند. برای اساتید، تحقیق پلی است بین دانش موجود و دانش آینده، و نقشی حیاتی در توسعه پایدار و ارتقاء سطح زندگی انسان ها ایفا می کند. تنوع های یافت شده در این تحقیق از این لحاظ اهمیت دارند که میتوانند بر سیاستهای پژوهشی تأثیر بگذارند و یا آنها را تغییر دهند. سؤال جالبی که در حوزه آموزش عالی مطرح میشود آن است که تا چه اندازه فعالیتهای پژوهشی توسط محققان، به وسیله فهم ویژه ای از تحقیق استخراج میشود؟ در سیاستگذاری دولتها به عنوان مثال تمایل به تشویق انتشار مقالات ممکن است به تأکید بر تنوع پازل تفسیر شود. درواقع اینطور به نظر میرسد تأکید بر تحقیق به عنوان یک کالا در خط مشی های بودجه و حمایت مالی تأثیر داشته است و نظر و فضای ذهنی اعضای هیئت های امانا و هیئت های ممیزه را تغییر داده باشد. بریو و فلیپس

^۱(۱۹۹۷) معتقدند که چنین خط مشی هایی آن دسته از مفاهیم تحقیق را که یک فرایند جهت گیری درونی دارند در خطر قرار می دهد. تحقیقات بیشتری نیاز است که در سایر حیطه های علمی بحث تنوع دیدگاه ها به مشارکت گذاشته شود. اگر مفاهیم به دست آمده از محققان باتجربه و کم تجربه مقایسه شود ممکن است اشارات کاربردی برای تربیت و توسعه حرفه ای پژوهشگران تازه کار دربر داشته باشد. همچنین مقایسه مفاهیم اساتید مرد و زن و بین محققین با زمینه های مختلف فرهنگی نیز اشارات کاربردی برای تربیت محققان در بر دارد. در این راستا بریو (۲۰۰۱) نیز بررسی ادراکات و اتخاذ دیدگاه های گوناگون تحقیقی را برای محققان آینده، حوزه ی پژوهشی مناسبی میدانند چرا که معتقد است تحقیقات در آینده نیازمند داشتن دانش در زمینه ی درک این گوناگونی و تنوع دیدگاهها است. وی اظهار میکند که اگر مفاهیم تجربه شده محققان داخلی و خارجی با هم مقایسه شود، تأثیر بسزایی در توسعه کار محققان جدید خواهد داشت. مقایسه مفاهیم محققان شاغل در مؤسسات پژوهش مقایسه مفاهیم محققان شاغل در مؤسسات پژوهش محور با محققان در دانشگاههای نسل جدید یا جایی که سنت های قوی از تحقیق وجود ندارد به این پرسش پاسخ میدهد که آیا تحقیق با توجه به تفاوت های فرهنگی مؤسسات از جمله (سطح حمایت از تحقیق، امکانات موجود، فرایندهای ارتقای عمودی استادان و میزان بار تدریس) به صورت متفاوت تجربه می-شود؟ به علاوه، تحقیقات بیشتری نیاز است که روشن کند چگونه این تنوعها در طول زمان ثابت می ماند؟ آیا آنها احتمالاً از یک پروژه تحقیقی به پروژه دیگر تغییر می کنند؟ آیا شیوه ای که یک شخص به تحقیق می نگرد پیامد انجام یک تحقیق ویژه و یک موضوع خاص است. این موضوع که محققان به دلیل اینکه مفاهیم ویژه ای از تحقیق در ذهن دارند موضوعات تحقیقی خاصی را انتخاب میکنند و انجام میدهند حوزه دیگری برای تحقیقات آتی فراهم میکند. در مطالعه رمزدن ^۲(۱۹۹۷) که درک دانشجویان از مفهوم یادگیری را مورد بررسی قرارداد مفاهیم به دست آمده نشان داد که دانشجویان در شرایط مختلف مفاهیمی متفاوت را از خود بروز می -دهند. کار تجربی بیشتری مورد نیاز است تا روشن شود آیا این یافته در مورد مفاهیم تحقیق پژوهشگران صادق است. هنگامیکه پژوهشگری در یک فرایند تحقیق درگیر میشود آنچه انجام می دهد و

^۱. Phillis

^۲ Ramsden

گزارش می کند به مفاهیم زیربنایی او درباره ماهیت تحقیق بستگی دارد. بسیاری از محققان در پروژه ها احساس میکنند که این مفاهیم زیربنایی در انجام، انتخاب روش و پرسشهای تحقیق تأثیر دارد. مطالعات بیشتری مورد نیاز است که رابطه بین فهم محقق از پژوهش و آنچه او انجام می دهد را روشن نماید. مطالعات بیشتر برای ادغام مفاهیم تحقیق، تدریس و یادگیری مورد نیاز است. به طور کلی بررسی دیدگاهها و ادراکات محققان، جزء اقدامات ارزشمندی میتواند باشد که نتایج آن نقش مهمی در بهبود فرایند و توسعه ی پژوهش خواهد داشت.

منابع

- ادیب حاج باقری، محسن؛ پرویزی، سرور، و صلصالی، مهوش. (۱۳۶۸). روشهای تحقیق کیفی، تهران: انتشارات بشری.
- گال، مردیت؛ بورگک، والتر؛ و گال، جویس. (2012). روشهای تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روانشناسی، ترجمه: احمد رضا نصر، حمیدرضا عریضی، خسرو باقری، محمدحسین علامت ساز، محمدجعفر پاک سرشت، علی دلاور، علیرضا کیامنش، غلامرضا خوی نژاد (۱۳۶۸). تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی با همکاری انتشارات سمت.
- محمدپور، احمد. (۱۳۳۴). روش تحقیق کیفی ضد روش ۲ (مراحل و رویه های عمل در روش شناسی کیفی). جلد دوم. تهران: انتشارات جامعه شناسان.

References

- Åkerlind, G. S. (2022). *A new dimension to understanding university teaching*. Teaching in Higher Education.
- Åkerlind, G. S. (2023). Ways of experiencing being a university researcher. In J. Bowden & P. Green (Eds.), *Doing Developmental Phenomenography* (63-74): Melbourne: RMIT University Press.
- Åkerlind, G. S. (2022). An academic perspective on research and being a researcher: an integration of the literature. *Studies in Higher Education*. 33, (1), 17-31
- Becher, T. (2021). Academic Tribes and Territories: intellectual enquiry and the cultures of disciplines (Buckingham, Society for Research into Higher Education and the Open University Press).
- Bills, D. (2023). Supervisors' conceptions of research and the implications for supervisor development. *International Journal for Academic Development* 9: 85-97.

- Brew, A. & Phillis, F. (2022). Is research changing? Conceptions of successful researchers , Proceeding s of the Higher Education Research and Development Society of Australasia Conference, Adelaide,. 131–135.
- Brew, A. (2022). Conceptions of research: A phenomenographic study. *Studies in Higher Education* 26: 271–285.
- Bruce, C., Pham, B., & Stoodley. I. (2023). Constituting the significance and value of research: Views from information technology academics and industry professionals, *Studies in Higher Education* 29: 219–38.
- Elena, T., & Lilia, R. (2023). Education 4.0: The concept, skills, and research. *Journal of Language and Education*, 9(1 (33)), 5-11.
- Gallagher, M. (2019). The challenges facing higher education research training, in: M. Kiley & g. Mullins (Eds) *Quality in Postgraduate Research: making ends meet*. Proceedings of the 2000 Quality in Postgraduate Research Conference. 9–13. (Advisory Centre for University Education, University of Adelaide).
- Green, P. & Bowden, J. (2022) “Completion mindsets and contexts in doctoral supervision”. *Quality Assurance in Education* 20, 1, 66–80
- Jan, H. F., Martin, P.M., Shanahanb & Rudiger C. Laugksch (2023). Students’ Conceptions of Research. I: A qualitative and quantitative analysis. *Scandinavian Journal of Educational Research*. 49, 3, 225–24.
- Kember, D. (2021). *A reconceptualization of the research into university academics’ conceptions of teaching*, *Learning and Instruction* 7: 255–75.
- Kiley, M., & Mullins. G. (2022). Supervisors’ conceptions of research: What are they? *Scandinavian, Journal of Educational Research* 49: 245–62
- Kotlarsky, J., Oshri, I., & Sekulic, N. (2023). Digital sustainability in information systems research: Conceptual foundations and future directions. *Journal of the Association for Information Systems*, 24(4), 936-952.
- Liina, L., Karm M. & Remmik, M. (2021) “Supervisor’ conceptions of Doctoral studies”. In *Higher education at the crossroads: the case of Estonia*. New York: Peter Lang, 4, 401–415
- Lucas, U. (2021). Beyond categories of description: a further role for phenomenographic research, in: C. RUST (Ed.) *Improving students’ learning outcomes*, proceedings of the 1998 6th International Symposium on Improving Student Learning,. 202–215 (Oxford, Oxford Centre for Staff and Learning Development).
- Marton, F., & Booth, S. (2021). *Learning and awareness*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates

- Meyer, J. H. F., Shanahan, M. P. & Laugksch, R.C. (2023). Students' conceptions of research: A qualitative analysis. *Research and scholarship: perceptions of senior academic administrators*, Higher Education, 25, 97–110.
- Neumann, R. (1993). *quantitative analysis*, *Scandinavian Journal of Educational Research* 49: 225–44.
- Naeem, M., Ozuem, W., Howell, K., & Ranfagni, S. (2023). A step-by-step process of thematic analysis to develop a conceptual model in qualitative research. *International journal of qualitative methods*, 22, 16094069231205789.
- Pearson, M. & Brew, A. (2002). Research training and supervision development. *Studies in Higher Education*, 27, 135–150
- Pham, B., C. Bruce, & I. Stoodley. (2023). constituting information technology research: The experience of IT researchers, *Higher Education Research and Development* 24: 215–32.
- Pitcher, R., & Åkerlind, G. S. (2020). Postdoctoral researchers' conceptions of research: A metaphor analysis. *The International Journal for Researcher Development*, 1, 42-56
- Pratt, D. & Assoc. (2021). Five perspectives on teaching in adult and higher education. Malabar, FL: Kreiger.
- Prosser, M., & K. Trigwell. (2021). Understanding learning and teaching: The experience in higher education. Buckingham: Open University Press.
- Prosser, M., Martin, E., Trigwell, K., Ramsden, P. & Middleton, H. (2022). University Academics' Experience of Research and Its Relationship to Their Experience of Teaching. *Instructional Science: An International Journal of the Learning Sciences*, 36(1), 3-16
- Ramsden, P. (2020). The context of learning in academic departments, in: F. Marton, D. Hounsell & N. Entwistle (2020) *The Experience of Learning: implications for teaching and studying in higher education*, 2nd edn (Edinburgh, Scottish Academic Press).
- Salawu, R., Shamsuddin, A., Bolatitio, S., & Masibo, S. (2023). Theoretical and conceptual frameworks in research: Conceptual clarification. *European Chemical Bulletin*, 12(12), 2103-2117.
- Saunders, M. & Bezzina, F. (2019). Reflections on conceptions of research methodology among management academics. *European Management Journal* 33 (2015) 297-304
- Wood, K. (2019). The experience of learning to teach: Changing student teachers' ways of understanding teaching. *Journal of Curriculum Studies* 32: 75–93.

An interpretive study of the concept of research from the perspective of university professors

Roghaye Nosrati ¹, Mehdi Salehi ^{2*}

Abstract

When a researcher engages in a research process, what he or she does and reports depends on his or her underlying concepts about the nature of research. The present study examined the concept of research from the perspective of professors in different scientific fields. The paradigm of interpretive epistemology and a qualitative approach were adopted. Since the researchers intended to examine and classify different perceptions and experiences about the phenomenon of research, the phenomenographic method was used. Through purposive sampling, semi-structured interviews were conducted with 15 professors who taught and researched in different scientific fields. The results indicated that five different qualitative modes of university professors' experience can be identified: research as a professional responsibility, artistic work, journey into the unknown, puzzle, and judgment. Clarity in the way one views research provides a basis for understanding the understanding of others. The variations obtained in the concept of research may provide a way to understand problems or non-completion of research courses and courses due to mismatches in the concepts of professors and students. By recognizing the variations in how research is experienced, the practical implications of this study provide a basis for understanding some of the research-related phenomena in higher education that have been incompletely understood so far. Since each variation involves a different type of orientation in relation to research products, the framework of this study provides a useful tool in discussions related to examining the research performance of faculty members.

Keywords: Research, Research, Attitude to Research, Professors, Phenomenography .

¹. PhD student in educational management, Department of Educational Sciences, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran.

². Assistant Professor of Educational Management, Department of Educational Sciences, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran.